

3

september 2011

urban

Letnik 6
ISSN 1854/2239

Interno glasilo Javnega holdinga Ljubljana, javnih podjetij in Mestne občine Ljubljana

**Prenovljen Kongresni trg
Uresničili nemogoče
Komunalne igre**

Vroče?

Ljubljana je bila v poletnih mesecih živahna, pisana in razigrana, z eno besedo - lepa. Odkrivali so jo turisti, pa tudi Ljubljančani in Ljubljančanke smo jo med dopustniškimi dnevi doživljali povsem drugače, bolj sproščeno...

POLETNI UTRIP LJUBLJANE

Sproščeni trenutki na Tromostovju.

Park Zvezda nudi poletno senčko mladim mamam...

Kratka osvežitev ob vodnjaku na Bregu.

...mladini pa omogoča sproščanje na zelenici.

Živahno Hribarjevo nabrežje.

Razigrani fantje!

Se pogled od zadaj

Poletna ležernost, ko misli lahko odplavajo svojo pot.

Vsebina

Poletni utrip Ljubljane	2
Prenovljen Kongresni trg	4
Spektakularno odprtje Festivala	
Ljubljana	6
Uresničili nemogoče	7
Prvih 100+50 let je najboljših!	8
110-letna tradicija javnega prevoza ..	9
Obisk reške delegacije v Ljubljani	9
Skrbimo za okolje	10
Ljubljana smo ljudje	12
Kultura v našem mestu	14
Novičke	16
Komunalne igre / Letko 2011	18
Curling á la MOL	19
JPE + TE-TOL = ZA aktivno!	19
Jesen na Ljubljanskem gradu	20

Uvodnik

Foto:Dunja Vedam

Občudujmo!

Kadar ob prebiranju slabih novic zapisanih v dnevnem časopisju postanem nemirna, v roke vzamem knjigo in jo naključno odprem. Oni dan se mi je knjiga odprla na strani, kjer je bila zapisana misel francoskega filozofa Gillesa Deleuzeja, ki pravi, da je pisanje zanj absolutno pozitivna gesta, saj pomeni povedati, kaj občudujemo. Podpišem s srcem in dušo. Nujno potrebno je občudovati. In o stvareh in ljudeh, ki jih občuduješ ne samo pisati, ampak tudi govoriti!

Zato občudujem. Poletni utrip Ljubljane. Prenovljen Kongresni trg. Živahno dogajanje na osrednji ljubljanski tržnici. Veter v laseh nasmejanih in zadovoljnih kolesarjev na ljubljanskih Bicik(lj)ih. Srečo dveh zaljubljenecv ob izrekanju večne ljubezni na bregu Ljubljaničice. Gospo, ki ji ni vseeno za okolje in na ekološkem otoku pridno ločuje odpadke. Voznika LPP-ja, ki kljub gneči prijazno pozdravi vsakega potnika. Veselje otroka, ki se je odžejal na pitniku na Stritarjevi ulici. Skupino turistov, ki z vodičem odkrivajo lepote naše Ljubljane. Čar zvezdnega neba v kinu pod zvezdami... Predvsem pa občudujem vas, drage sodelavke in sodelavci, saj sta ravno vaš trud in požrtvovalnost poskrbela, da je Ljubljana postala občudovanja vredno najlepše mesto na svetu!

Tina Berčič

Prenovljen Kongresni trg

Ljubljančanke in Ljubljančani smo dobili čudovit nov javni prostor - prenovljen Kongresni trg z okolico.

Bivanje v Ljubljani postaja vse prijetnejše, zlasti zdaj, ko se vse več območij spreminja v pešcone, zelene površine, javni prostor, prvenstveno namenjen druženju, kulturi, izobraževanju, zabavi ... uživanju. Vendar takšni preporodi se ne zgodijo čez noč, potrebni so trud, predanost, volja, sodelovanje, usklajevanje, dopolnjevanje, potrpežljivost in vztrajnost ljudi, ki načrtujejo in izvajajo takšne projekte, ki to omogočajo. In vse te lastnosti so prišle v ospredje ravno ob obnovi Kongresnega trga.

Ta projekt obsega izgradnjo garažne hiše s 720 parkirnimi mesti, ureditev obodnih cest - Gosposke, Šubičeve in Slovenske -, preureditev celotne komunalne infrastrukture ter ureditev ploščadi in parka po zahtevah Zavoda za varstvo kulturne dediščine, saj gre za spomenik državnega pomena, Plečnikovo dediščino. Zahteval je predhodne arheološke raziskave na celotnem območju, ki so se začele januarja 2009, ko je bila tudi celotna projektna dokumentacija za garažno hišo pripravljena do faze PGD (projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja). Slednjega je izdelalo podjetje IZTR, PGD za prestavitev komunalnih vodov na območju Kongresnega trga, ki ga je bilo treba izvesti pred začetkom gradnje, je naredil LUZ, PGD zunanje ureditve Trga in parka Zvezda

Arheološka izkopavanja so potekala vzporedno z zahtevnimi gradbenimi deli. // Foto: Matevž Paternoster

pa podjetje Panprostor. Junija 2009 je bila nato družba Gradis skupina G s ponudbo v višini 17.700.000 evrov na javnem razpisu zbrana za izvajalca gradnje garažne hiše pod Kongresnim trgom. Projekt je sprva vodil mag. Miran Gajšek, načelnik Oddelka za urejanje prostora Mestne občine Ljubljana (MOL), s sodelavkama Barbaro Jovan in Vando Mikluš kot skrbnico pogodbe, julija 2009 pa sta ga od njiju prevzela Nevenka Brumen, vodja Odseka za investicije Službe za razvojne projekte in investicije, in njen sodelavec Darko Drole. Ob pomoči in podpori več sodelavcev iz te službe sta »zakopala« v odprto gradbeno jamo, nezanimljivo pa je bil tudi doprinos drugih oddelkov, služb in javnih podjetij v MOL, kot so Oddelek za gospodarske dejavnosti in promet, Oddelek za kulturo, Služba za lokalno samoupravo, Oddelek za finance in računovodstvo in Služba za pravne zadeve. Prav tako je projekt zahteval aktivno sodelovanje javnih podjetij Vodovod-Kanalizacija, Energetika (obe sta tudi soinvestitorja gradnje garažne hiše v delu, ki zadeva gradnjo komunalnih vodov) in Ljubljanska parkirišča in tržnice, nepogrešljivo je bilo tudi delo ustanove Muzej in galerije mesta Ljubljane v sodelovanju z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, ki sta vodila arheološko izkopavanje. »Projekt je izjemno zahteven in interdisciplinaren, tako v vsebinskem in izvedbenem kot postopkovnem in finančnem smislu. Vključuje številne resorje in stroke, od inženirske, gradbene,

Nova podoba ploščadi Kongresnega trga. // Foto: Alenka Rebec

arhitekturne, krajinskoarhitekturne, arheološke, umetnostne, oblikovalske, prek geološke, geomehanske in hidrološke, do hortikulture in dendrološke,« sta ob medsebojnem dopolnjevanju pojasnila Brumnova in Drole. Ravno zaradi te kompleksnosti in zahtevnosti projekta tudi ni šlo brez težav. Največ so jih imeli s tehnično izvedbo, saj so morali uskladiti vse te vidike in izbrati ustrezno tehnologijo gradnje, ki bi čim manj vplivala na sosednje objekte. Tudi za vodo neprepustna gradnja garaže od zgoraj navzdol - pet etaž in 28 metrov v globino, ob izogibanju dveh podtalnic, upoštevanju arheoloških najdb, dreves in vseh drugih dejavnikov - ni mačji kašelj.

Izpostavila sta, da so se tako pri pripravi kot pri izvedbi s posebnim občutkom in pozornostjo posvetili komuniciranju z okoliškimi prebivalci in institucijami, saj Kongresni trg leži v središču urbanega dogajanja, zgoščene pozidave in naseljenosti različnih deležnikov. »Ključna je bila dobra, odprta komunikacija z ljudmi v območju gradnje, ki je temeljila na jasnih strokovnih izhodiščih. Pomembno je bilo, da smo deležnike poslušali, da smo se držali dogovorov, brez zavajanja in leporečenja,« sta povedala. Pri vseh koordinacijskih posvetih, ki so potekali že v fazi pridobivanja gradbenega dovoljenja, so bili prisotni strokovnjaki, ki so navzočim postregli z utemeljenimi odgovori na njihova vprašanja in s tem omilili njihovo skrb, denimo o tem, kaj bo z objekti v katerih živijo, delajo ali se zadržujejo iz katerega drugega razloga. Na srečanjih deležnikov - bilo jih je približno pet - so imeli vsi prisotni možnost izraziti svoje mnenje, skupina za opazovanje dogajanja v zvezi z gradnjo pa je skrbela za to, da ni prišlo do nerazumevanja. Največ pritožb so prejeli na hrup z gradbišča, zlasti ponoči, in motnje dostopov do objektov, a večjih sporov ni bilo. Še več: sogovornika sta poudarila, da sta hvaležna za potrpežljivost, razumevanje in sodelovanje, kajti brez tega bi bilo delo precej oteženo.

Kljub vsej podpori brez očitkov ni šlo, saj je bil projekt na začetku po oceni Brumnove in Droleta zastavljen nekoliko preveč optimistično, predvsem kar zadeva roke za izvedbo. »Takrat nismo vedeli, s čim imamo opravka. Pričakovali smo sicer rimske arheološke ostanke, a se je izkazalo, da so na območju tudi prazgodovinske najdbe, ki so v veliki meri vplivali na organizacijo del. Dinamiko, ki je bila predvidena, se ni dalo izpeljati skladno s prvotnimi načrti in jih je bilo treba sproti prilagajati. Za vse je potreben čas in tako je bilo tudi s tem projektom, ampak pomembno je, da smo ves čas delali kakovostno in optimalno v vseh letnih časih, celo pod ogrevanimi šotori. To, da arheološko izkopavanje poteka vzporedno z zahtevnimi gradbenimi deli, ni običajno in je zelo zahtevno, zato gre posebna zahvala tudi arheologom,« je dodala Brumnova.

Oba z Droletom sta izrazila veliko zadovoljstvo ob zaključku projekta, »kot je to običajno, ko ti uspe nekaj tako zahtevnega«. Toda čeprav je prenova na videz zaključena, v resnici ni tako. Nadaljnje obveznosti MOL-a vključujejo še nekaj dejavnosti pred končno predajo objekta upravljavcu, kot sta spremljanje vplivov gradnje na sosednje objekte in odprava nekaj manjših pomanjkljivosti. Odprte so tudi obveznosti izvajalca za garancijsko dobo, zlasti v zvezi z dogovori lastniki okoliških objektov. »Treba bo tudi doseči konsenz s strokovno in splošno javnostjo, kako dokončno urediti park, morda zamenjati drevesa, preoblikovati poti,« sta še dopolnila. No, kakršen koli bo že končni videz, je jasno, da je prenovljeni Kongresni trg z bližnjo okolico postal čudovit javni prostor, ki izboljšuje kakovost bivanja. Ali kot sta se strinjala sogovornika: »To je postal prekrasen prostor za kulturne prireditve, kar je obogatila tudi prestavitev paviljona iz območja ob Slovenski cesti pred Filharmonijo, pa še palača Univerze v Ljubljani zasije v vsej svoji veličini. Vse skupaj predstavlja ponovno oživitev tega predela.« Tako se lahko danes občani in obiskovalci sprehodijo po črno-beli ploščadi v obliki preproge, položene med pročelje Uršulinske cerkve in stavbo Filharmonije, kot jo je zasnoval arhitekt Jože Plečnik. S svojo velikostjo daje mestu prestolnični značaj in prav njena »praznina« bo v prihodnje branila trg pred različnimi novimi domisljicami o dodatni urbani opremljenosti in drugih trajnih ureditvah, ki bi zmotile prizor monumentalnega trga s kruno Gradu v ozadju. Svetle peščene poti obujajo spomin na nekdanji pravi park, kjer prevladujejo naravne prvine. Obe robni ulici imata posebno, bolj igrivo razsvetljavo, ki se sklada z bolj drobnim merilom tega prostora, namenjenega družabnemu življenju in prehajanju pešcev in kolesarjev mimo trga. Stare izkapanine, ki so upočasnjevale gradnjo, so zdaj čudovit dodatek moderni konstrukciji: v prehodu med Bukvarno in Plečnikovim prehodom so razstavljeni ostanek Rimske ceste in druge izkapanine, v vhodu pri Filharmoniji lahko občudujete rimski vodnjak, na Gospoški ulici pri Univerzi pa je v tlaku predstavljen del srednjeveškega obzidja Vicedomskih mestnih vrat.

Vita Kontić

Prenovljeni Kongresni trg je uradno odprla osrednja državna proslava ob dnevu državnosti in 20. obletnici samostojnosti Slovenije. Proslave so se na predvečer državnega praznika udeležili tudi predsedniki vseh sosednjih držav. // Foto: Miha Fras

»» Ob septembrskih petkih zvečer in nedeljah dopoldan lahko v paviljonu Zvezda na Kongresnem trgu prisluhnete glasbenim skupinam vseh zvrsti. Gre za manjše koncerte, ki so zasnovani po vzoru promenadnih koncertov, ki so potekali že na začetku 20. stoletja. Vljudno vabljeni! ««

Otvoritveni večer Festivala Ljubljana 2011. Nabito polna ploščad Kongresnega trga je prisluhnila več kot 1000 umetnikom. // Foto: Miha Fras

Spektakularno odprtje Festivala Ljubljana

Foto: Miha Fras

Nepozabno odprtje 59. Festivala Ljubljana je enega najlepših trgov v državi umestilo med največja prizorišča klasične glasbe na svetu in tako odprlo nov mejnik v kulturni ponudbi mesta.

Festival Ljubljana se je letos začel veličastno. Več kot tisoč glasbenikov se je 3. julija na prenovljenem Kongresnem trgu z izvedbo Mahlerjeve Simfonije tisočev poklonilo 20. obletnici držav Slovenije in Hrvaške. Nepozabno odprtje 59. festivalskega poletja je enega najlepših trgov v državi umestilo med največja prizorišča klasične glasbe na svetu in tako odprlo nov mejnik v kulturni ponudbi mesta.

»Koncerta smo se domislili lani s slovitim dirigentom Valerijem Gergijevim ter direktorjema Slovenske in Zagrebške filharmonije. Izbrali smo Mahlerjevo osmo simfonijo oziroma Simfonijo tisočev, saj prinaša zaupanje v večnost pozitivnega človeškega duha in povezovanja med narodi,« je povedal Darko Brlek, direktor in umetniški vodja Festivala Ljubljana ter predsednik Evropskega združenja festivalov EFA. In tako je tudi bilo. Ko sta Slovenska in Zagrebški simfonični orkester pod taktirko Gergijeva zaigrala skupaj z 940 zboristi, se je zdelo, da je zazvenelo veselje, če si sposodimo besede vélikega Mahlerja.

Od zamisli do realizacije tega doslej največjega koncerta klasične glasbe v Sloveniji, ki je privabil več kot 10.000 gledalcev, z domačih zaslonov pa ga je lahko cela država spremljala v neposrednem prenosu nacionalne televizije, je minilo eno leto. Leto povezovanj, načrtovanj, izračunavanj in preigravanj različnih možnosti. »Ko smo risali načrte prizorišča, je bil Kongresni trg še gradbišče,« je povedal prvi mož tehnične službe Festivala Ljubljana Adam Muzafirovič. »Bali smo se, ali bodo po izvedenih delih iste mere in nakloni, kot je bilo predvideno«. Negotovost se je razblinila teden

pred koncertom, ko je Kongresni trg končno zablestel v novi podobi in so lahko začeli postavljati oder.

Po večmesečnih tehničnih pripravah za postavitev prizorišča se je delo v zadnjem tednu pred koncertom raztegnilo na 15-urne delavnike. Več kot 100 ljudi je moralo vsak dan visoko zavihati rokave, da je prizorišče dobilo 640 metrov dolgo ograjo, strešno konstrukcijo odra, nato oder, osvetlitev, ozvočenje, okoli 6.000 sedišč ter več kot 4.000 kvadratnih metrov travne zaščite. Uro pred koncertom, ko je prizorišče dobilo še zadnje lepote popravke in je potihnil še zadnji zborovski glas zaključne generalke, je bilo vse nared za spektakel.

Muzafirovič je še posebej ponosen na mestno kuliso, ki je obkrožala prizorišče. »Veliko pozornosti smo namenili lučem, s katerimi smo poudarili lepote parka Zvezda in okoliških stavb, Slovenske filharmonije in ljubljanske Univerze, ter tako ustvarili pravo gledališko mestno scenografijo«. Oder, priznava, bi lahko bil še večji, čeprav je v višino segal do strehe Slovenske filharmonije. »Če bi bil trg večji, bi bil oder večji,« je poudaril Muzafirovič, ki je z merami odra sledil arhitekturi prostora.

Koncert, ki je osupnil Slovenijo in tujino, je bil spektakularen. V mnogo čem se je dotaknil meje mogočega. Z veliko pomočjo številnih agencij, podizvajalcev in Radiotelevizije Slovenija se je Festival Ljubljana zagotovo zapisal v zgodovino prestolnice, ki se je bomo z veseljem spominjali še dolgo.

Ana Kandare

Uresničili nemogoče

Srečko Trunkelj, direktor področja Inženiring v Energetiki Ljubljana

Kakšna je bila vloga Energetike Ljubljana pri tem projektu?

Naša naloga je bila predstavitev glavnega vročevoda zaradi gradnje nove garažne hiše. Energetika Ljubljana je bila investitor in inženir predstavitve glavnega vročevoda DN 450 na odseku med Vegovo in Wolfovo ulico. Vrednost investicije je znašala 280.000 EUR brez DDV.

Vsak gradbeni projekt je zanimiv. Zakaj je bil ta?

Predvsem zato, ker je ekipa Energetike Ljubljana lahko pokazala svoje dolgoletne izkušnje in znanje. Projekta se je lotila s pravim inženirskim pristopom in zelo podrobno izdelanim terminskim planom. Rezultat učinkovite priprave projekta se je pokazal na terenu - dosegli smo izjemen uspeh, saj smo prehiteli vse še tako optimistične roke. Za izvedbo del, ki običajno poteka ves delovni teden, smo zaradi angažiranosti ekip oddelka Distribucija daljinskega ogrevanja, izvajalcev del in področja Inženiring kot inženirja, predvsem zaradi izjemne strokovnosti - in seveda tudi z malo sreče - potrebovali samo en delovni dan. To ni bil samo uspeh za našo ekipo, pač pa tudi prijetno dejstvo za občane, ki smo jim, dobavo toplote, že v času ogrevalne sezone, omejili za samo 16 ur.

Vsaka investicija je zahtevna zaradi koordinacije in usklajevanja, zato ne gre brez dnevnega spremljanja gradnje na terenu. Srečko Trunkelj ob gradnji vročevodnega omrežja. // Foto: Rechelle Narat

Kaj je bil pri tem projektu, po vašem mnenju, največji izziv, kaj pa največji uspeh?

Izziv je bil predvsem izdelava natančnega gantograma z vsemi možnimi variantami z namenom realizacije prevezave v zastavljenem roku. Največji uspeh tega projekta je bilo vsekakor izjemno sodelovanje in komuniciranje med člani tima, v katerem so upravljalci, projektanti, nadzorniki in ostali sodelavci. Seveda ni nepomembno tudi vodenje in koordinacija projekta.

Dovolite malo provokacije - to pomeni da velja očitek, ki ga mnogi izrečejo pri delu na gradbiščih: če bi hoteli, bi lahko pohiteli...?

Zagotovo ne. Poudaril bi da je tak pristop in način dela, torej vodenje projek-

ta samo z ene strani možen takrat, ko je podjetje samostojno pri izvedbi projekta in ima na razpolago vse potrebne vire. Tam, kjer je v projekt vključenih več služb in podjetij, so terminski plani zaradi aktivnosti bolj zapleteni, soodvisnost pri časovnici je bolj kompleksna. Zato lahko očitek laikov, da bi šla dela lahko hitreje, mirno zavrnemo - izvedba gradbenih del je odvisna od mnogo dejavnikov, ki se lahko pri sami gradnji na terenu spremenijo, kar spremeni tudi roke izvedbe in pogosto tudi stroške. Pritiski na rok izvedbe, so najbolj običajna praksa naročnikov, ki se ne zavedajo, da vsako skrajševanje ali opuščanje postopkov, na koncu vpliva na kvaliteto gradnje.

Kakšna razlika je med delom na omrežju, če primerjate danes in pred leti? Verjetno obstaja kakšna razlika, ki ste jo opazili v 25. letih izkušenj pri teh delih?

Razlika je precejšnja; predvsem je drugače to, da so investicije mnogo bolj terminsko opredeljene. Zelo je pomembno to, da se z letnim planom načrtovane gradnje tudi izvedejo. Predmet gradnje je dodelan prav do zadnje potankosti - nič ni prepuščeno naključju. Vodenje gradnje, zagotavljanje kvalitete, časovna in finančna komponenta niso več samo primeri dobre prakse, ampak povsem običajen pristop k realizaciji investicijskih projektov.

Ali je bila lokacija izvajanja del - nena zadnje gre le za središče Ljubljane - problematična? Kako so dela sprejeli občani in odjemalci?

Po naših izkušnjah so občani na teh območjih bolj strpni in razumevajoči kot drugje, tudi tu je bilo tako. Ljubljančani so večinoma potrpežljivi, saj se zavedajo, da gre za spremembe, ki jim bodo, če govorimo o dobavi energentov, na dolgi rok zagotovile večjo zanesljivost oskrbe. Bolj problematične so lokacije, kjer gre za individualne objekte, kjer domači mojstri ne skoparijo z nasveti. V celoti gledano, pa pri gradnji največjo težavo povzročajo lastništva zemljišč in lastniki, ki pri posegih v njihova zemljišča zasledujejo predvsem možnost pridobitve visokih odškodnin.

Kaj menite o novi garažni hiši sredi Ljubljane?

Ker sem službeno in privatno pogosto v centru Ljubljane se mi zdi pomembna pridobitev, ne samo zaradi možnosti kratkotrajnega parkiranja, ampak predvsem zaradi možnosti, da se mestno središče očisti parkiranih avtomobilov ljudi, ki stanujejo v centru. Povsem normalno pa je, da vsak poseg v prostor, še posebej, če gre za vitalne ali historične predele mesta, pri ljudeh najprej povzroči nasprotovanje. Po dokončanju del se strasti

umirijo in do izraza pride nova kvaliteta prostora, ki je nastala kot posledica spremembe starega.

Kaj bi mi povedali kot direktor področja Inženiring o svojih sodelavcih? In kaj ste ob delu pri tem projektu novega spoznali o njih?

Dokazali so mi to, kar že dolgo let vem: da se ne ustrašijo prav nobenega delovnega izziva ali težave. Pripravljeni so sprejeti in realizirati vsak, še tako zahteven projekt. Vsi zaposleni v vseh oddelkih področja Inženiring - od Priprave investicij, Katastra, Investicij do Projektive, imajo ogromno znanja in izkušenj ter delujejo kot dobro uigran tim. Ravno slednje me navdaja z izjemnim zadovoljstvom, da ne rečem ponosom. Kot direktorju mi izredno veliko pomeni tudi dejstvo, da lahko pri takšni ekipi izpeljemo vsak projekt praktično brez pomoči zunanjih izvajalcev, saj lahko vse faze od priprave do izvedbe gradnje zaradi strokovnosti, znanja, izkušenj kot tudi same organizacije, realiziramo sami. Mnoga podjetja tega kadrovskega kapitala nimajo, zato so odvisni od zunanjih izvajalcev. To kar včasih ni najboljša rešitev, še posebej, če je potrebna hitra odzivnost, ki je v današnjem času tako pomembna. Pri konkretnem projektu sem, kot sem že omenil, ponosen predvsem na to, da so s predanostjo in zavzetostjo uresničili, kar se je sprva zdelo nemogoče - pri tem, da se je potrebno zavedati, da vsak posameznik dela na več gradbiščih hkrati.

In kakšne načrte imate s svojo odlično ekipo v prihodnje?

Pred naslednjo ogrevalno sezono nas čakajo seveda obnovitvena dela na vročevodnem in plinovodnem omrežju, gradnja novega plinovodnega in vročevodnega omrežja, priprava investicijskih projektov za naslednje leto, skratka običajne naloge, zaradi katerih imamo veliko razlogov za zadovoljstvo.

Mogoče bi omenil samo dva večja projekta, ki jih zaključujemo v jesenskem času. Prvi je gradnja polnilnice stisnjene zemeljskega plina (CNG) za pogon avtobusov Ljubljanskega potniškega prometa in osebnih avtomobilov, s katerim Energetika Ljubljana ob sodelovanju JP LPP in družbo Geoplina d.d., tako kot v primeru postavitve sončne elektrarne, ponovno dokazuje svojo okoljsko naravnost. Polnilnica bo predana v uporabo v mesecu novembru. Drugi pomemben projekt je dokončanje systemske povezave vročevodnega omrežja na območju nove Titove ceste.

Dela nam, kar je v teh časih ena največjih prednosti, kot kaže še ne bo zmanjkalo.

Pogovarjala se je Rechelle Narat

Prvih 100+50 let je najboljših!

Marsikdo se šali, da je prvih sto let v življenju najtežjih. Morda. Če samo pomislimo na življenje pred 100 in več leti v Ljubljani: "krasile" so jo konjske fige, pozimi je bilo hladno in temno. Zdi se tako daleč ... pa ni. Življenje v Ljubljani se je korenito spremenilo zaradi tehnološkega razvoja. Težko si predstavljamo življenje v mestu brez uporabe plina.

Začetki plinarstva v Ljubljani segajo v daljne leto 1861, ko so se 9. novembra prižgale prve plinske svetilke v ljubljanskih lokalih, delavnicah in hišah, deset dni kasneje pa še na ljubljanskih ulicah. Letos torej obeležujemo 150 let plinarstva v Ljubljani - ta pomemben dogodek pa je seveda za vedno spremenil življenje v našem lepem mestu.

Do leta 1978 se je uporaba plina vse bolj uveljavljala - med drugim tudi za centralno ogrevanje stanovanj in stanovanjskih sosesk, prej pa so plin že uporabljali za pripravo sanitarne tople vode in kuhanje.

Naslednji velik mejnik predstavlja leto 1978, saj so 1. decembra tega leta v obratu Koseze prevzeli prve količine zemeljskega plina iz magistralnega plinovodnega omrežja, uvoženega iz takratne Sovjetske zveze.

Julija leta 1990 je bila v celoti ustavljena proizvodnja mestnega plina in že istega leta so bili priključeni vsi odjemalci v Ljubljani na sistem oskrbe z zemeljskim plinom. Od leta 1978 pa vse do leta 1990 je namreč potekala zamenjava in usposobitev plinovodnega omrežja za prehod na uporabo zemeljskega plina.

Danes področje Distribucija plina v okviru Energetike Ljubljana kot SODO ZP skrbi za distribucijo in dobavo plina na območju MOL-a in sedmih primestnih občin, in sicer občine Medvode, Škofljica, Brezovica, Ig, Dobrova - Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani in Log - Dragomer. Skupna dolžina celotnega omrežja znaša 980 km, na sistem oskrbe z zemeljskim plinom pa je na celotnem območju Ljubljane in primestnih občin danes priključenih skupno že skoraj 59.000 končnih odjemalcev.

Prebivalcem Ljubljane pa življenja ni spremenil samo plin, pač pa pred natanko 50 leti tudi daljinska oskrba s toploto. Ljubljana ima izredno dobro razvit sistem, ki je največji v Sloveniji in primerljiv z evropskimi. Temelji na soproizvodnji toplotne in električne energije in ima dva večja energetska vira, kjer se uporabljajo raznovrstna goriva, kar omogoča varno, zanesljivo in ekonomično oskrbo.

Že leta 1959 so strokovnjaki ugotovili, da obstajajo potencialni uporabniki toplote, ki bi jo potrebovali za tehnološke in ogrevalne namene. Istočasno so tudi ugotovili, da bi lahko z uvedbo daljinskega ogrevanja pridobili še mnogo več kot samo odjemalce - bistveno izboljšanje kakovosti zraka v Ljubljani.

Zato se je v letu 1961 stara mestna termoelektrarna ob Slomškovi ulici preuredila v kotlovnico. Takrat je bila prvič vzpostavljena dobava toplote prvemu objektu - bližnji osnovni šoli. Gradnja nove toplarne v Mostah se je začela leta 1963 in potekala skozi leta v več fazah. Leta 1965 je bil zgrajen primarni vročevod od bodoče toplarne v izgradnji do Slomškove ulice in parovod do ljubljanske bolnišnice.

Leta 1970 se je pričela gradnja druge toplarne, in sicer v Šiški, katere gradnja je prav tako potekala v več fazah. Čez dve leti se je iz Toplarne Ljubljana v Mostah izločila enota Komunalna energetika, ki je postala samostojno podjetje. Tako je Toplarna Ljubljana (danes Termoelektrarna toplarna Ljubljana) odsej opravljala funkcijo proizvodnje elektrike in toplote, Komunalna energetika Ljubljana (danes Energetika Ljubljana) pa funkcijo celotne distribucije toplote in vršne proizvodnje toplote iz Toplarne Šiška.

Danes sistem daljinske oskrbe s toploto, za katerega je zadolženo področje Daljinsko ogrevanje, obsega 240 km vročevodnega omrežja, na sistem daljinske oskrbe s toploto pa je danes priključenih že 25.500 odjemalcev toplote.

Toplarna Šiška

»» Energetika Ljubljana danes skupaj z vsemi, ki skrbijo za prebivalce glavnega mesta Ljubljane in okolice - službami MOL, JHL-jem in ostalimi javnimi podjetji ter TE-TOL-om, skrbno načrtuje razvoj sistema daljinske oskrbe s plinom in toploto. Družba že 150 let pri plinu ter 50 let pri toploti uspešno sledi in sodeluje pri prostorskem razvoju Ljubljane. Učinkovita je pri iskanju najboljših tehnoloških rešitev za uporabo daljinskega sistema oskrbe z energijo. Glavni cilj - optimizacija daljinskega sistema, tako s tehničnega, kot tudi ekonomskega vidika, prinaša korist Ljubljančanom in prebivalcem primestnih občin: kljub nenehnemu višanju kakovosti storitev in ozaveščenem ravnanju z okoljem, cene in ponudbe ostajajo ugodne, kar predstavlja dobro izhodišče za naslednjih 150 in 50 let. ««

Rechelle Narat

110-letna tradicija javnega prevoza

Letos mineva 110 let odkar je Ljubljana 6. septembra 1901 s svečano otvoritvijo dobila prve zametke javnega prevoza - električno cestno železnico.

Družba malih železnic je takrat zaposlovala 53 ljudi, med katerimi je bilo 16 sprevodnikov, 16 voznikov, 2 nadsprevodnika, 15 delavcev za vzdrževanje vozov in tračnic, inženirja upravitelja, nadkontrolorja, pomožnega upravnika in slugo. Investicija vredna 1.026.718,39 kron, ni potekala brez zapletov, saj so se meščani med gradnjo večkrat pritožili: zaradi spreminjanja Gornjega trga, montiranja električnih vodov in nevarnostjo, ki naj bi jo tramvaj predstavljal peščem. Kljub temu je tramvaj ugledal luč sveta - ob otvoritvi je 14 vozov zapeljalo na dveh linijah. Prva, dolga 3.241 m, je potekala na relaciji Železniška postaja - Dunajska - Čopova - Mestni trg - Poljanska - Rozmanova - Hrvatski trg - Vojaška bolnica. Druga linija, ki je potekala med Gornjim trgom, Karlovško in Dolenjskim kolodvor je merila 1.861 m. Remizo, ki je služila spravljanju vozov in vzdrževanju le-teh, vsi dobro poznamo - danes je v njej reševalna postaja.

Začetno navdušenje je minilo in začelo se je obdobje stagnacije, v katerem je mestna občina v želji, da bi izboljšala delovne pogoje zaposlenih, delno odkupila električno cestno železnico. Kljub odkupu delnic se stanje ni izboljšalo, zato se je nezadovoljstvo delavcev z delovnimi pogoji nadaljevalo. Leta 1922 so si delavci končno priborili prvo kolektivno pogodbo, s čimer je bilo delavcem sicer formalno ugodeno, vendar pa se njihov položaj ni izboljšal. Ko se je nezadovoljstvu zaposlenih pridružilo še nezadovoljstvo meščanov, se je mestna občina

začela pogajati, da bi v celoti odkupila in prevzela električno cestno železnico.

Po dolgotrajnem pogajanju je 23. junija 1927 le prišlo do rešitve: občina je odkupila 2/3 delnic in tako postala večinska lastnica. Družba se je s prenosom sedeža podjetja na jugoslovansko ozemlje, v Zagreb, izognila nevarnosti denacionalizacije, saj bi lahko preostali delež obravnavali kot lastnino sovražne države, takrat je družba pridobila tudi novo ime: Splošna maloželezniška družba d.d. in pravico prednostnega izvajalca. Prvi ukrep mestne občine je bil dodelitev koncesij Splošni maloželezniški družbi d.d. za izgradnjo novih tramvajskih linij proti Šiški in Viču. V tem času sta se morali mestna občina in ljubljanska javnost odločiti ali je smiselno graditi tramvajsko omrežje ali nadaljevati z avtobusi. Leta 1928, natančneje 26. julija, podeli mestna občina Splošni maloželezniški družbi koncesijo za opravljanje avtobusnega prometa po Ljubljani in povezavo mesta z neposredno okolico. Družba je s 6 avtobusi vzdrževala promet na relacijah: Ljubljana - Medno, Ljubljana - Medvode - Kranj, Ljubljana - Cerklje - Kranj, Vič - Črnuče. Privatni podjetniki pa so takrat vzdrževali promet na naslednjih linijah: Zgornja Šiška - Šentvid - Tacen, Hrvatski trg - Njegoševa - Žale, Figovec - Šentvid, Zaloška - Moste - Dobrunje, Dolenjska cesta - Rudnik. Tedaj na oder prvič vstopijo avtobusi.

➤➤ Več o zanimivi zgodovini LPP preberite na www.lpp.si. ◀◀

Tamara Deu

Foto: Tina Berčič

Sektor za finance in računovodstvo, Maja Verbek, vodja Sektorja za pravne, kadrovske in splošne zadeve in Kazimir Oberdank iz Sektorja za informatiko.

Poleg predstavitve delovanja in poslovanja JAVNEGA HOLDINGA Ljubljana, so si člani delegacij izmenjali predvsem izkušnje iz organizacije javnega holdinga in povezanih podjetij ter primere dobrih praks s področja distribucije plina, toplote, učinkovite rabe in obnovljivih virov energije ter javnega prevoza.

Reško delegacijo je sprejel tudi župan Zoran Jankovič.

Obisk reške delegacije v Ljubljani

Zdenka Grozde, direktorica JAVNEGA HOLDINGA Ljubljana, je v torek 26. julija 2011, skupaj s sodelavci v prostorih družbe sprejela štiri člansko delegacijo iz hrvaškega mesta Reka. Delegacijo so sestavljali: Irena Miličević, načelnica Oddelka mestne uprave za komunalne zadeve Mesta Rijeka, predstavnika podjetja Energo d.o.o. Šanjin Kirigin, direktor, in Marko Križanec ter Željko Smojver, direktor podjetja KD Autotrolej.

Na delovnih pogovorih, ki jih je vodila direktorica Zdenka Grozde, so poleg reških predstavnikov sodelovali še: Stojan Smolnikar, tehnični direktor in Jurij Juren, direktor področja distribucije plina, oba javno podjetje Energetika Ljubljana d.o.o., in predstavniki javnega holdinga Brigita Ermenc,

Foto: Tina Berčič

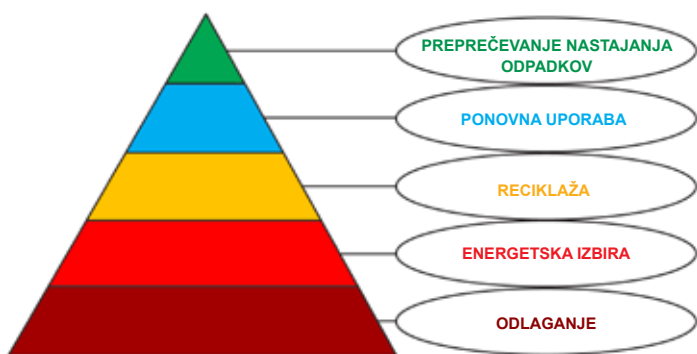

Skrbimo za okolje

Ravnanje z odpadki

Spremenimo svoj odnos do odpadkov in poskrbimo, da odpadki, ki so primerni za nadaljno predelavo oziroma uporabo ne bodo končali na odlagališčih, temveč tam, kamor sodijo: v posodah za ločeno zbiranje odpadkov.

Hierarhijo ravnanja z odpadki običajno predstavljamo kot piramido, ki je razdeljena na pet segmentov. Na najvišjem mestu je zeleno ravnanje preprečevanje nastajanja odpadkov, ki je v praksi za enkrat najmanj uporabljeno, na najnižjem mestu pa odlaganje, najmanj zeleno ravnanje, ki pa je v praksi žal trenutno najbolj razširjeno. Pet stopenj ravnanja z odpadki je predstavljeno tudi na sliki.

Ločevanje odpadkov na izvoru, ki je splošno uveljavljeno v naši družbi, je seveda nujen korak, ki nam omogoča reciklažo odpadkov. Materialov, ki jih ni mogoče reciklirati, moramo energetske izrabiti. Zelena je seveda kogeneracija (soproizvodnja) tako elektrike kot tople vode, ki jo lahko uporabimo za daljinsko ogrevanje ali za industrijske namene. Odlaganje je dopustno samo za ostanke predelave odpadkov. Ostanke predelave so inertni materiali, ki se ne razgrajujejo, ki jih ni možno ne reciklirati ne energetske izrabiti. To so predvsem mineralni delci, pepel, steklo itd.

Pri procesu preobrazbe odpadkov v ponovno uporabne surovine lahko sodelujemo prav vsi, in sicer tako, da ločeno zbiramo odpadke. Na odlagališče bodo tako prišli le odpadki, ki jih ni mogoče predelati ali koristno uporabiti.

Reciklaža odpadkov

Papir

Papir lahko, glede na njegovo kakovost, recikliramo do sedemkrat. Z vsako reciklažo se namreč celulozna vlakna krajšajo. Najkrajša vlakna imajo toaletni papir, papirnate servete in kuhinjske brisače, ki se uporabljajo predvsem v toaletnih prostorih za brisanje rok kot tudi v kuhinji. Del tega papirja konča v kanalizaciji, velik del pa se zbira kot komunalni odpadki. Ker tega papirja ni mogoče reciklirati, ga ne odlagamo kot papir, pač pa ga oddajamo kot frakcijo bio razgradljivih odpadkov, saj ga je mogoče kompostirati.

Uporabljene papirnate servete in kuhinjske brisače kompostiramo doma oziroma jih odlagamo v koše za biološke odpadke.

Steklo

Steklo lahko recikliramo do tridesetkrat, kar pomeni skorajda

neomejeno reciklažo. Ker se stekla med seboj razlikujejo je nujno, da jih pravilno ločujemo, saj z napačnim ravnanjem s steklom onemogočimo njegovo reciklažo. Zato na ekoloških otokih odlagamo le embalažno steklo, v zbirnem centru pa ravno steklo (okna). Tako ekološko kot ravno steklo sta primerna za reciklažo. Ker avtomobilskega, armiranega in kristalnega stekla ter ogledal ni mogoče reciklirati, jih ne mešajmo med embalažno ali ravno steklo, saj s tem onemogočimo njuno reciklažo.

Na ekoloških otokih odlagamo samo embalažno steklo, v zbirnem centru pa ravno steklo (okna).

Avtomobilskega, armiranega in kristalnega stekla ter ogledal ni mogoče reciklirati.

Embalaža

Preostalo embalažo sestavljajo različne vrste plastike in kovinska ter sestavljena embalaža. Recikliramo lahko tako aluminijasto kot jekleno pločevino. Tudi večino plastike je tehnično mogoče reciklirati, pojavi pa se problem, ker nekatere vrste plastike ekonomsko ne prenesejo dolgega transporta do objektov za reciklažo. To velja predvsem za polietilen in polistiren, ki predstavljata polovico plastike, ki se uporablja kot embalaža. Ker pa tovrstna embalaža odlično izgoreva brez škode za okolje, jo lahko izrabimo v energetske namene. Problem predstavljajo le sestavljene embalaže, predvsem votla kartonska embalaža raznih tekočin (mleko, sokov), ki je sestavljena iz kartona, plastične in alu folije, ki jih ni moč racionalno razstaviti na posamezne komponente, lahko pa jo kompostiramo, pri čemer folije na koncu presejemo, ali pa uporabimo v energetske namene.

Preprečevanje nastajanja odpadkov

Kljub temu, da je preprečevanje nastajanja odpadkov že dolgo časa aktualna tema, zaradi omejenih akcijskih programov ne dosega zelenih rezultatov, saj količina odpadkov na prebivalca še zmeraj narašča. Na to vplivajo tako industrija kot tudi trgovina na eni strani in sprememba potrošniških navad, predvsem zaradi naraščanja standarda prebivalstva, na drugi strani. Največ odpadkov predstavljajo hrana in pijača, embalaža in trajni izdelki, zato pogledjmo, kako lahko preprečujemo nastanek le-teh.

Foto: Arhiv Snage

Hrana in pijača

Med odpadki nedvomno končajo prevelike količine hrane in pijače, kar je sporno tako z moralnega vidika (lakota v nekaterih deželah), kot tudi zaradi negativnih posledic na okolje, ki jih prinaša ravnanje s temi odpadki. Nekaterim kuhinjskim odpadkom, kot so lupine jajc, ananasa, banan in pomaranč

ipd. se pri pripravi hrane resnično ni mogoče izogniti, lahko pa z racionalnim nakupovanjem in pripravo zmernih količin hrane občutno zmanjšamo količino odvržene neporabljene in pokvarjene hrane.

Predvsem pa je pomembno, da te odpadke, če že nastanejo, kompostiramo doma ali ločeno zbrane oddamo upravljavcu javne službe, ki jih po tem bodisi kompostira ali predela v velikih objektih. Če tega ne storimo, končajo ti odpadki ali v kanalizaciji, kjer po nepotrebnem obremenjujejo čistilne naprave, ali pa na odlagališču, kjer pomembno onesnažujejo zrak in v nekaterih primerih tudi podtalnico. Poleg nas lahko za zmanjšanje kuhinjskih odpadkov veliko naredi tudi trgovska industrija, ki lahko poskrbi za pakiranja hrane prilagojena različnim velikostim družine. Prav tako morajo restavracije in drugi gostinski obrati v večji meri tekmovati med seboj predvsem s kvaliteto in ne kvantiteto hrane. Pomemben segment, kjer je moč doseči velika zmanjšanja količine odpadkov, je tudi dostava hrane na dom.

Ostanki hrane ne sodijo v kanalizacijo - senitarije.

Embalaza

Embalaza je zelo pomemben sestavni del trženja izdelkov. Njena naloga ni samo pritegnitev pozornosti potrošnika, od nje je odvisna tudi varnost izdelka med transportom, ključno vpliva tudi na zmanjševanje logističnih stroškov in kala, podaljša pa lahko tudi življenjsko dobo izdelka. Zaradi omenjenega količina embalaže narašča in bo verjetno še naraščala, razen če potrošniki pričnemo zavračati neprimerno embalirane izdelke oziroma zahtevamo več izdelkov v embalaži za ponovno polnjenje, saj se bosta industrija in trgovina vse bolj in bolj prilagajali željam in potrebam potrošnikov. Glavnina naloge zmanjšanja embalaže tako ostaja na industriji, trgovini in Evropski uniji, ki lahko sprejme učinkovite ukrepe za zmanjšanje teh odpadkov. Predvsem je pomembno, da bo transportno in skupinsko embalažo možno večkrat uporabiti, ali pa vsaj vključno s prodajno embalažo enostavno in racionalno reciklirati.

Kupujmo izdelke v embalaži za večkratno polnjenje.

Trajni izdelki

Med trajne izdelke uvrščamo predvsem obleko in obutev, otroške igrače, električno in elektronsko opremo ter stanovaljsko opremo. Vsi našteti izdelki postanejo odpadki, ne zaradi izgube funkci-

onalnosti, pač pa zaradi drugih vzrokov: funkcionalne pomanjkljivosti (strgano, ponošeno), spremembe velikosti, zastarelosti zaradi novih modnih zapovedi... Preprečevanje nastajanja takih odpadkov ni smiselna, družba mora storiti vse kar je v njeni moči, da odpadki zopet postanejo predmeti z uporabno vrednostjo pri drugem uporabniku. Smo torej na področju ponovne uporabe, ki se v Sloveniji že pojavlja predvsem s podporo sredstev EU. Pričakujemo, da bosta tako država kot lokalna skupnost z arsenalom intervencijskih mehanizmov, ki so že na voljo, znala spodbuditi tudi aktivnosti ponovne uporabe odpadkov.

Naj obleke, obutev in igrače, ki jih ne potrebujete, ne romajo v koš, temveč naj postanejo predmeti z uporabno vrednostjo pri drugem uporabniku.

Sprehodili smo se po površju ledne gore, ki se imenuje ravnanje z odpadki. Če je ledna gora postala malce bolj domača, ali če ste dobili kakšno podjetniško idejo, je namen dosežen.

Valter Nemec

Dihajmo čist zrak!

Okolju prijazna Mestna uprava tokrat svetuje glede čistega zraka v našem okolju.

Foto: Arhiv Zavoda CCC

Za čist zrak lahko skrbimo tako na delovnem mestu kot doma. K čistemu zraku najbolj prispevamo z razumno uporabo avtomobila, zato za prihod na delo uporabimo kolo, skiro, rolerje, rolko, javni prevoz ali pa najbolj čist transport: hojo.

Če se že odločimo za avto, ga uporabimo za del poti, drugi del pa opravimo z okolju prijaznim prevozom. S seboj povabimo več sopotnikov in tako vozilo uporabimo ekonomično - pa še v dobri družbi uživamo!

Ozračju pomagamo tudi tako, da skrbimo in varujemo gozdove, ki so resnično pljuča našega planeta. Tudi v pisarnah imejmo zelenje - povprečna sobna ras-

Foto: Arhiv Zavoda CCC

tlina proizvede kar 150 ml kisika na uro! Skrbimo tudi za zmanjšanje porabe papirja, saj pri njegovi razgradnji nastaja okolju škodljiv plin metan.

S skupnimi močmi bomo vsak dan dihali boljši zrak!

Ana Grošelj

Od julija obvezno ločeno zbiranje bioloških odpadkov

V skladu z Uredbo o obveznem ločenem zbiranju organskih kuhinjskih odpadkov in zelenih vrtnih odpadkov, ki je bila sprejeta že maja 2010, od 30. junija 2011 velja obvezno ločeno zbiranje bioloških odpadkov. Omenjena uredba je nasledila Uredbo iz leta 2008 in Pravilnik iz leta 2004, ki sta ravno tako določala obvezno zbiranje in predelavo biorazgradljivih frakcij. V Snagi smo sistem zbiranja bioloških odpadkov na osnovi Pravilnika iz leta 2004 postavili že leta 2006. Posode za ločeno zbiranje bio odpadkov smo takrat razdelili vsem uporabnikom, razen tistim, ki so posodo zavrnil, ker so izjavili, da kompostirajo doma, ali tistim, ki so bili skladno s predpisi dolžni kuhinjske odpadke kompostirati sami. Sistem ločenega zbiranja bioloških odpadkov nenehno dopolnjujemo. Večje in dodatne posode postavimo tako na zahtevo uporabnikov, kot tudi sami, če opazimo, da se na določenih lokacijah med preostankom odpadkov nabira tudi večja količina biorazgradljivih odpadkov. Ker zagotovitev posod in njihovega praznjenja uporabniku ne zaračunamo, uporabniki z veseljem sprejmejo in uporabljajo nove posode. V preteklih mesecih se je število povpraševanj po dodatnih posodah povečevalo za povprečno 50 posod mesečno, julija pa smo prejeli skorajda 1.000 zahtevkov za nove posode.

Valter Nemec
Urban 11

Ljubljana smo ljudje

Obraz za karikaturami v Urbanu

Bralci Urbana Jureta Simiča poznamo po njegovih kreativnih preslikavah dogajanja na Javnem stanovanjskem skladu MOL, s katerimi na hudomušen in njemu svoj način predstavlja delo tistih, ki imajo v rokah »ključ« neprofitnih stanovanj.

Avtoportret: Jure Simič

>>> Moram priznati, kaj najraje rišem??? Znanstveno fantastiko in fantazijske like. Sem tipičen mulc moderne dobe, navdušen nad računalniškimi igrami in like iz iger, ki jih igram, rad tudi ustvarjam. Opazujem svet, v katerem se igra dogaja in to je iztočnica za mojo domišljijo! <<<

Jure Simič je poln idej in zamisli, med pogovorom iskriko razkriva svojo strast do risanja. Mladenič, ki združuje strogost univerzitetnega diplomiranega pravnika ter kreativnost umetnika, svinčnika nikoli ne spusti iz rok. Kako se razumeta pravnik in umetnik v njem? »Pravo niti ni tako strogo in zategnjeno, kot mislijo ljudje. Res je, da je treba poznati norme, ampak za to lahko vsak vzame v roke zakone. Ko se malce bolj poglobiš, vidiš, da je tudi pravniško delo zelo kreativno, saj je treba znati poiskati način, kako predstaviti določen argument tako, da ga čim bolj izpostaviš.«

Risbe in karikature nastajajo hitro, im-

pulzivno in spontano. »Nekatere moje najboljše risbe so nastale med odmori, ko s sodelavci poklepetamo o tem in onem«, pravi Jure. In res, tudi med najinim pogovorom je pod njegovimi prsti nastalo nekaj skic, med drugim tudi tale avtoportret. Na drugi strani pa nekaterim karikaturam nameni precej časa, saj pili podrobnosti.

Kot sam pravi, je začel risati iz dolgočasja, med šolskimi urami. »V osnovni šoli noben zvezek ni bil več kot do polovice popisan, ker sem ostale liste strgal iz sredine in jih porisal.«

»Ko so učitelji videli, da je tale Jure odličnjak in da uspe ob risanju slediti tudi snovi, se niso preveč ukvarjali z mano. Le v srednji šoli je eden od učiteljev začudeno vprašal: »A on temu sledi???«. »Ja«, se je glasil odgovor. Risanje je bilo pač stranski produkt dolgčasa«, pravi Jure.

Trenutno je pri risanju njegovo največje veselje grafična tablica, ki si jo je kupil, žal pa osamljena čaka na boljše čase, saj je to poletje na Javnem stanovanjskem skladu za sodelavce minilo v

obdelavi vlog, prispelih na 14. javni razpis za dodelitev neprofitnih stanovanj v najem. Teh pa je bilo skoraj 4 tisoč, kar pomeni, da so zadnjih nekaj mesecev delavniki trajali v (pre)pozne ure, zato časa za prostočasne zadeve ni bilo. Bo nadoknadil, zatrdi!

Jure zase pravi, da je v službenem času »aparatičnik prve klase«, ki stopi v ospredje takrat, ko je treba »napisati bolj kompliciran odgovor, saj so moji nadrejeni že ugotovili, da imam občutek, kako elegantno razložiti in zapisati zadevo.«

Pa je kdaj razmišljal, da bi se z risanjem karikatur ukvarjal tudi profesionalno? Po osnovni šoli morda še, potem pa, kot pravi sam, ga je srečala pamet. Mi pa si dovolimo dodati: še dobro, da ga ni srečala toliko, da bi nehal risati. Prepričana sem, da ne bi bilo malo tistih, ki bi jim bilo tega žal.

Jure svoje karikature predstavlja tudi na spletu. Ogledate si jih lahko na spletni strani <http://s22.photobucket.com/home/luris>.

Nina Šibič

Bela Ljubljana

Poleti, ko se divji ritem vsakdana umiri in imamo ljudje malo več časa, se Ljubljana preobleče v raznobarvne prireditve, kjer vsak najde nekaj zase. Poleg uživanja v dobri glasbi ali predstavi, pa prireditve s seboj prinesejo tudi odpadke in pridne roke sodelavcev Snage so tiste, ki ob najbolj neobičajnih urah poskrbijo, da se Ljubljančanke in Ljubljančani prebujamo v čisto Ljubljano.

Mujaga Begič je volan mestnih zelencev pred osmimi leti zamenjal za volan pometalnega stroja. // Foto: Peter Kadunc

Delavci Snage letno počistijo za več kot 100 prireditvami, samo v decembru jih je po navadi več kot 20. Dogodki na prostem se običajno začnejo februarja s pustnim sprevodom, intenzivno nadaljujejo od aprila do avgusta, ko se količina prireditev malo zmanjša, in ponovno poveča v mesecu septembru in oktobru. Višek prireditve v Ljubljani dosežejo decembra, ko sodelavci Snage do Silvestrovega čistijo praktično vsako noč. Velikokrat se zgodi, da se delavci ne »bojujejo« samo z velikimi količinami odpadkov, temveč so izpostavljeni tudi ostrim vremenskim razmeram. Čiščenje ob in po prireditvah izvajajo običajno ponoči oziroma zgodaj zjutraj, še preden občanke in občani vstanejo, tako da odpadkov od prireditev sploh ne opazijo.

Pred vsako prireditvijo organizatorji le-te Snagi sporočijo kraj, čas in vrsto prireditve. Glede na pridobljene informacije se delavci Snage pripravijo na čistilno akcijo. Najbolj zahtevno je čiščenje za prireditvami, ki imajo v programu veliko gostinske ponudbe in zelo zabaven program. Pri kulturnih in športnih prireditvah, ki nimajo gostinske ponudbe, je odpadkov manj in čiščenje enostavnejše.

Pa pogledjmo v zakulisje čiščenja za prireditvijo Ulična košarka v Ljubljani, ki je potekala julija letos. Za potrebe prireditve so delavci Snage v soboto zjutraj k obstoječim košem za odpadke dodatno pripeljali 6 zabojnikov volumna 240 l, med prireditvijo pa so okolico prireditve čistili redni delavci, ki opravljajo čiščenje centra mesta. Prireditve se je odvijala pozno v noč in šele v nedeljo ob 4. uri zjutraj so organizatorji

s prizorišča odstranili igralno podlago, oder in ostalo opremo in s tem naredili prostor delavcem Snage, ki so lahko začeli s čiščenjem. Po prireditvi so bili zabojniki in koši skoraj zapolnjeni, odpadki so bili tudi na prireditvenem prostoru, le širša okolica ni bila zelo onesnažena. Kljub temu, da Ulična košarka z vidika čiščenja velja za enostaven dogodek, so trije delavci po prireditvi čistili kar 4 ure: dva delavca sta s tovornim vozilom pobrala 4 m³ odpadkov in ročno pometala površine prizorišča, ki jih ni bilo mogoče strojno čistiti, delavec s pometalnim strojem pa je strojno pobral 2 m³ odpadkov ter pometel prizorišče. V nedeljo do 6. ure zjutraj so bile tako odstranjene vse večje smeti, do 8. ure pa je bil celoten prireditveni prostor strojno in ročno temeljito očiščen in pometen. Med odstranjenimi odpadki je bilo največ pločevink, plastenk, kartonske embalaže, papirnih odpadkov in nekaj sladolednih madežev, ki so jih delavci očistili z vodo in visokotlačno napravo, ki je vgrajena v pometalni stroj.

Mujaga Begič, voznik pometalnega stroja, že osmo leto čisti skoraj po vseh prireditvah. Zaradi želje po spremembi dela je prišel iz Ljubljanskega potniškega prometa, kjer je spretno obračal volan mestnih zelencev. Z delom v Snagi je zadovoljen, prav tako pa so z njim in njegovim delom zelo zadovoljni tudi sodelavci Snage. Zaupal nam je, da ga včasih ob čiščenju za prireditvami ustavi radoživa mladina, ki bi se želela peljati s strojem. Takrat stroj ustavi in počaka z delom, ker jim zaradi delovnih in varnostnih predpisov podjetja, ne more ugoditi. Po krajšem prepričevanju ga običajno razumejo in odidejo in s tem omogočijo nadaljnje čiščenje. Mujaga pa včasih svoj pometalni stroj zamenja tudi s cisterno za spiranje cest. Ko je z njo pred kratkim čistil obnovljen Kongresni trg, ga je pri spiranju površine oviral taksist, ki je šele po dolgotrajnem prigovarjanju ugotovil, da se bo le potrebno umakniti.

» Čiščenje ob in po prireditvah sodelavci Snage običajno izvajajo ponoči oziroma zgodaj zjutraj, ko večina med nami še spi. «

Po končanem dogodku pridejo na prizorišče fantje iz Snage. // Foto: KZS/Dominik in Lovro Konjedic

Kultura v našem mestu

Ko zaživi risba v sliki

Posebno mesto v umetnosti slikarstva pripada stripu. V Mestni galeriji Ljubljana je do oktobra na ogled pregledna razstava o stripu na Slovenskem. Razstavo spremljajo številni dogodki in delavnice.

V septembru se bo odvijal tudi tridnevni festival stripa. Več o dogajanju si lahko preberete na www.mgml.si.

Še pomnite, kako ste v mladih letih brali kulturni strip Alan Ford? Ali pa, kako so nekoliko mlajše generacije prebirale Mikijev zabavnik? Zagotovo pa se vsak spomni katere od mnogih pustolovskih in zabavnih stripovskih zgodb Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika izpod svinčnika Mikija Mustra.

Svoje navdušenje nad stripovsko umetnostjo boste lahko do 16. oktobra 2011 izživeli v Mestni galeriji Ljubljana, kjer je na ogled pregledna razstava slovenskega stripa z naslovom *Risba v stripu* na Slovenskem. Razstava je osredotočena na vlogo risbe v stripu pri nas od njegovih začetkov do danes. V tem mediju prav risba pomeni izrazito in izpovedno orodje, s katerim strip dosega svojo vizualno pripovedno izrazno moč. Razstava vključuje izbor skoraj vseh stripovskih avtorjev (84), ki so v Sloveniji zaznamovali strip in ga uveljavili kot enakovreden estetski likovni segment znotraj naše kulture preteklosti in sedanjosti.

Mestna galerija Ljubljana je odprta:
torek-sobota: 11.-19. ure
nedelja: 11.-15. ure

Prva pregledna razstava *Risba na Slovenskem I in II*, ki je bila leta 2009 v Narodni galeriji Ljubljana in Mestni galeriji Ljubljana, je bila mišljena kot enoten pregled razvoja risbe že od 19. stoletja do danes v slikarstvu in delno v kiparstvu. Tokratna razstava *Risba v stripu* na Slovenskem pa obravnava razvoj risbe v stripu vse od njegovih začetkov do danes in predstavlja nadaljevanje predstavitve razvoja risbe.

V obsežnem katalogu, ki je izšel ob razstavi, je kustos razstave dr. Sarival Sosič (v sodelovanju s kustosinjo Alenko Trebušak), zapisal tudi: »Po pregledu vloge in pomena risbe v slikarstvu in kiparstvu je tokrat na vrsti strip, ki v zadnjem času tudi pri nas pridobiva na veljavi, pomenu in družbeni aktualnosti. Njogo-

Foto: Igor Šinkovec

va neposrednost je brezkompromisna, učinkovita in raznovrstna.«

Pri pripravi razstave, izboru avtorjev in njihovih del so sodelovali različni strokovnjaki in poznavalci: umetnostni zgodovinar in likovni kritik dr. Damir Globočnik; umetnostni zgodovinar in avtor stripov mag. Jakob Klemenčič; kustosinja in urednica Katerina Mirovič, soustanoviteljica revije *Stripburger*; avtor stripov Gašper Rus; avtor stripov in stripovski teoretik Iztok Sitar ter novinar pri časopisu *Delo* Vojko Urbančič.

Ob razstavi se odvija bogat program, ki med drugim zajema vodstva po razstavi z avtorji razstave, ustvarjalne delavnice stripa, pogovor z avtorji razstave ter tridnevni festival stripa (20.-22. 9. 2011). V okviru festivala se bodo zvrstile stripovske delavnice v izvedbi Pionirskega doma in *Stripburgerja*, predvajanje animiranih filmov v Kinodvor, pred Mestno galerijo boste našli prodajalno stripov, v Trubarjevi hiši literature pa si bo mogoče ogledati razstavo ilustracij Marjana Mančka.

Maja Kovač

Jesen na Osrednji tržnici

Eko praznik - 10. september 2011

Praznik kruha - 17. september 2011

Praznik sira - 8. oktober 2011

Vabljeni na degustacijo
dobrot slovenskih kmetij!

Dobimo se na tržnici

Osrednja ljubljanska tržnica ni le mesto prijetnih srečanj in pestre ponudbe, ampak obiskovalcem ponuja tudi marsikaj drugega. Dogodki na tržnici so obarvani s kulturo, prežeti s športnim duhom, hkrati pa ponujajo tudi dobro kulinariko.

Junijska dogajanja na osrednji ljubljanski tržnici so dodatno popestrili številni zanimivi dogodki. V soboto 4. junija 2011 so obiskovalci v okviru letošnje že tretje prireditve *Podeželje v mestu*, ki je bila tokrat posvečena mednarodnemu letu gozdov, odkrivali gozdne skrivnosti. Poleg okušanja dobrot 45 slovenskih kmetij, so se obiskovalci seznanili s pridobivanjem kočevskega gozdnega medu in si pobljže ogledali panj s čebeljo družino. Vse obiskovalce in ponudnike izdelkov slovenskega podeželja so pozdravili tudi predsednik KGZS Ciril Smrkolj, Jošt Jakša, direktor Zavoda za gozdove Slovenije, in evropski poslanec Lojze Peterle, sicer redni obiskovalec osrednje ljubljanske tržnice. Za lačne je poskrbel kuhar gostilne Furman, ki je pripravil odlično gobovo juho, kulturni program pa je obogatil ansambel Jurček iz Butajnov.

Foto: Marjeta Krum

Kulturno umetniško društvo *Mladost* iz Ljubljane je 18. junija 2011 na Pogačarjevem trgu organiziralo prireditev *Dnevi srbske kulture* v Ljubljani. Na prireditvi so nastopile srbske folklorne skupine, obiskovalcem pa so organizatorji predstavili tudi srbsko kulinariko in izdelke srbske domače in umetnostne obrti.

Živahno pa je bilo tudi 25. junija, ko je župan Zoran Jankovič na Pogačarjevem trgu sprejel mednarodno kolesarsko karavano Vukovar-Zagreb-Ljubljana. Dogodek je spremljal tudi folklorni nastop, v nedeljo 26. junija pa je na Mesarskem mostu nastopil ameriški vojaški orkester.

Marjeta Krum

Ljubljana v Budimpešti obarvana s kulturo

Župan Zoran Janković je v luči prireditev "Dnevi Ljubljane v Budimpešti", ki so ob podpori slovenskega veleposlaništva v Budimpešti potekali med 9. in 19. junijem 2011, na povabilo župana Budimpešte Istvána Tarlósa 16. in 17. junija 2011 obiskal madžarsko prestolnico. V sklopu teh prireditev se je predstavilo tudi šest slovenskih umetnikov, povezanih z Ljubljano.

Ljubljana in Budimpešta sta razvili dobro medsebojno sodelovanje. Lansko poletje je župan Budimpešte obiskal Ljubljano in odprl festival z naslovom Moje mesto Budimpešta, letos pa se je Ljubljana predstavila v Budimpešti. Projekt Dnevi Ljubljane v Budimpešti predstavlja krepitev sodelovanja med prestolnicama Slovenije in Madžarske, predvsem na področju kulture, športa, novih tehnologij, turizma in gospodarstva. Župan Zoran Janković se je srečal tudi s predsednikom madžarskega parlamenta László Kövérjem. 17. junija pa se je ljubljanski župan skupaj z veleposlanico Republike Slovenije na Madžarskem sestal tudi s predstavniki slovenskih podjetij v Budimpešti.

Na prireditvah pa so se predstavili tudi nekateri umetniki naše prestolnice. Otvoritveni dogodek se je zgodil 9. junija v galeriji Pinter, z otvoritvijo razstave in performansom Ed utero ab ovo interaktivne umetnice Zvonke T Simčič in režiserjem Francem Cegnarjem. Navzoče je nagovorila veleposlanica Republike Slovenije na Madžarskem Darja Bavdaž Kuret, ki je po zaključku projekta Dnevi Ljubljane v Budimpešti izrazila zadovoljstvo in sporočila, da je razstava požela veliko navdušenje publike in pozornost medijev. V naslednjih dneh, vse do 19. junija 2011, so se predstavili še naslednji slovenski umetniki: Teo Spiller z instalacijo Life, Lutkovno gledališče Ljubljana s predstavo po motivih knjige Male živali Lile Prap, ki jo režira Barbara Bulatović, skupina Katalena je pripravila Folk Rock koncert, En-knap pa so se predstavili s sodobnim plesom 10 min južno.

Prireditve so potekale tudi v luči praznovanja 20. obletnice samostojnosti Republike Slovenije.

VP Darja Bavdaž Kuret in umetnika Zvonka T Simčič in Franc Cegnar na otvoritvenem dogodku. // Foto: Arhiv VP RS na Madžarskem

Konec počitnic na Festivalu Ljubljana

Župan in direktor Festivala Ljubljana sta otvorila 59. Poletni festival. // Foto: Miha Fras

»Škoda, da letos med gosti ni tistega imenitnega klarinetista. Pa prav zaradi njega sem prišel,« s hudomušnim nasmeškom pravi gost iz Avstrije. Dolgoletni obiskovalec Festivala Ljubljana se je iz sosednje dežele kot mnogo prejšnjih in poznejših večerov pripeljal na kulturno razvajanje v Križanke, za mnoge najbolj čaroben prireditveni prostor v mestu.

Bilo je pred začetkom koncerta Vlada Kreslina s številnimi gosti, ki so do poznih ur zabavali do zadnjega kotička napolnjeno poletno gledališče. Tokrat, spontano in v hecu, na oder ni stopil Darko Brlek, direktor in umetniški vodja Festivala Ljubljana, da bi Kreslinu in zbranim s svojim klarinetom pripravil presenečenje, kot je to storil pred leti. A ostalih presenečenj je bilo tistega in vse ostale večere v okviru najstarejšega slovenskega festivala obilo.

Brez njega poletja v prestolnici ni. Poznam ljudi, ki na njem preživljajo težko pričakovane počitnice. Pravijo, da nič ne more zamenjati sladkega pričakovanja, ko se pomešajo v množico ljudi, ki veselo žlobudra na dvorišču Križank. Napetosti tik pred začetkom, posebne naelektrenosti, ki med stotinami ljudi vlada med prireditvijo, ter zvoka dolgega aplavza in navdušenih žvižgov, krivcev za marsikateri bis. Tudi na Festivalu Ljubljana ljudje stojijo v vrsti za avtograme in fotografiranje z nastopajočimi - preden se podajo v staro mestno jedro, kjer nadaljujejo svoje počitnice v mestu.

Zadnji dan Festivala Ljubljana prinese nemir in stiskanje v želodcu. Veš, da je konec čarobnih poti po kulturnih izraznostih sveta in da je čas za jesen, ki prizemlji vsakogar.

Letos nas je po njih vodilo več kot 1.100 nastopajočih z Valerijem Gergijevim na čelu v nepozabni Mahlerjevi Simfoniji št. 8, zvezdnika Al Di Meola in Gilberto Gil, vedno odlična baletna ansambla Béjart Ballet iz Lozane in Balet Borisa Eifmana, eden najbolj slavnih orkestrov Filarmonica della Scala z mlado dirigentsko zvezdo Danielom Hardingom, Tomaž Pandur, ki ga v Sloveniji lahko vidite le v okviru Festivala Ljubljana, nepozabni kitajski violinist Ning Feng, kultni muzikal Hair z odlično zasedbo iz Londona, Slovenski oktet, ki si je za slavje ob 60-letnici delovanja izbral prav Križanke, tenorist Joseph Calleja, ki mnogi v njem slišijo Pavarottija ...

Letošnjega Festivalovega poletja je konec. A na obzorju se že rdeči novo, jubilejno šestdeseto.

Novičke

O pomladnih delavnicah projekta INCOME

V pomladnem obdobju je projektna skupina INCOME organizirala dve delavnici, skupaj v času projekta doslej že štiri. 19. maja je potekala delavnica z naslovom »Desetletja divjih odlagališč. Ali res ne zmoremo najti poti do učinkovitih rešitev?«; delavnico, ki je potekala 16. junija, pa smo naslovili »Ali je trajnostna raba vodovarstvenega prostora uresničljiv cilj?«. Naslovi delavnic so namenoma nekoliko provokativni, saj organizatorji želimo zbuditi pozornost udeležencev. Pri obeh delavnicah se je potrdilo, da imajo vsi deležniki pomembno vlogo pri urejanju razmer, ki vplivajo na vodne vire: državne institucije z vzpostavitvijo ustreznih zakonodaj in izvajanjem nadzora nad njo, lokalne skupnosti z ustreznim prostorskim načrtovanjem in spodbujanjem lokalnih okoljskih projektov, od stroke se pričakuje strokovno utemeljena stališča in jasno zastopanje le-teh, od nevladnih organizacij pa promocija pomena zdravega in čistega okolja in proaktivna vloga z izvajanjem pritiska na nosilce ukrepov.

Brigita Jamnik

Foto: Arhiv JP VO-KA

Ljubljana »Potuje drugače« - Evropski teden mobilnosti 2011

»Evropski teden mobilnosti - Slovenska cesta letos prvič zaprta cel teden!«

Ljubljana se bo med 16. in 22. septembrom že deseto leto zapored pridružila Evropskemu tednu mobilnosti - akciji Evropske komisije, ki mesta in njihove prebivalce vabi k spodbujanju in uporabi trajnostnih načinov mobilnosti (hoja, kolesarjenje, javni prevoz,...) ter k uporabi vozil na alternativni pogon.

Osrednje sporočilo letošnjega Evropskega tedna mobilnosti je učinkovito ravnanje

z energijo. Promet v Evropi namreč porabi največ energije - kar tretjino, v Sloveniji pa celo še več - 40 odstotkov. Letošnji slogan akcije "Potujmo drugače" zato poudarja učinkovito rabo energije v prometu, opozarja pa tudi na pozitivne učinke uporabe drugačnih načinov potovanja na kakovost zraka, zmanjšanje hrupa, zdravje, blaženje podnebnih sprememb z zmanjšanjem emisij CO₂ in prijetnejše bivanje v urbanem okolju.

V središču Ljubljane bo med Evropskim tednom mobilnosti potekala vrsta aktivnosti, namenjenih različnim ciljnim skupinam. Največja novost letošnje akcije bo zapora Slovenske ceste, ki bo na odseku med Aškrčevo cesto in Dalmatinovo ulico za ves osebni motorni promet, razen za javni potniški promet, kolesarje, pešce in vozila z dovolilnicami, zaprta cel teden, torej od 16. do 22. septembra. Doslej je Ljubljana z raznimi dejavnostmi zaznamovala zgolj Dan brez avtomobila, letos pa ga bo razširila kar na **Teden brez avtomobila** in tako poskrbela, da se bo pozitivno sporočilo te pobude še bolj zasidralo v zavest meščanov in obiskovalcev.

Celoten program ETM bo objavljen na spletni strani MOL.

Nina Šibič

Snaga se na ogled postavi

Tudi letos, že 12. zapored, je Snaga na Odlagališču Barje na široko odprla svoja vrata. Namen letošnjega dneva odprtih vrat, ki je potekal v petek 20. maja 2011, je bil občankam in občanom predstaviti ravnanje z odpadki na odlagališču nenevarnih odpadkov Barje in v celotnem podjetju Snaga d.o.o. ter povečati zavedanje o pomembnosti skrbnega ravnanja z odpadki.

Skupaj s sodelavci iz ostalih delovnih enot smo več kot 600 obiskovalkam in obiskovalcem prikazali in opisali opremo in postopke, s katerimi obvladujemo proces ravnanja z odpadki v Ljubljani in okolici. V dopoldanskem času so potekali ogledi in predstavitve namenjene izobraževanju in osveščanju šolarjev in študentov, popoldan pa smo pripravili predstavitev za občane, predstavnike občin in četrtinskih skupnosti, naše sodelavce in vse ostale, ki so si želeli ogledati odlagališče in se seznaniti z načrti glede ravnanja z odpadki v Ljubljani. Popoldan je odlagališče in izgradnjo regijskega centra za ravnanje z odpadki predstavil pomočnik direktorja mag. Mitja Praznik.

Poleg glavnih objektov smo obiskovalkam in obiskovalcem predstavili tudi vso spremljajočo infrastrukturo, ki je nujno

Med ogledom delovnih strojev. // Foto: Edo Sedič

potrebna za delovanje odlagališča: zajemanje voda in plina ter kontrola zraka. Sistem zbiranja odpadnih voda je sestavljen iz bazenov za izcedne vode odlagališča, lagun za zbiranje meteornih vod in nove čistilne naprave za izcedne vode, s katero je odlagališče izpolnilo zahteve iz okoljevarstvenega dovoljenja. Nova čistilna naprava je letos začela redno obratovati. Njeno delovanje so predstavili zaposleni, obiskovalci pa so si lahko na plinski elektrarni ogledali, kako zajemamo deponijski plin in kako pridobivamo električno energijo.

Poleg samega odlagališča so si obiskovalci lahko ogledali tudi zbirni center za sekundarne surovine, kjer lahko občani oddajo več kot trideset vrst različnih odpadkov. Predstavili smo tudi opremo za zbiranje odpadkov, in sicer zabojnike za ločeno zbiranje embalaže, papirja in stekla, novi premični zabojnik za zbiranje nevarnih odpadkov iz gospodinjstev, smetarsko vozilo za biorazgradljive odpadke s pralno napravo ter opremo za čiščenje mesta in zelenih površin. Zaposleni iz DE Odvoz in DE Čiščenje so obiskovalcem prikazali postopek zbiranja in odvoza odpadkov ter čiščenja mestnih površin.

Dejan Mole

Tabor poletna doživetja

Inštitut za družinsko terapijo, svetovanje in izobraževanje ter Javni zavod Mladi zmaji, sta v okviru projekta »Poletna doživetja« organizirala tabor v Moravskih toplicah, katerega se je med čudovitimi prekmurskimi kulisami udeležilo 8 mladostnic.

Spoznavanje pod jablo. // Foto: Arhiv JZ Mladi Zmaji

Šest športno obarvanih dni, polnih kolesarjenja, kopanja, orientacijskih pohodov in delala na kmetiji bo dekletom zagotovo ostalo v lepem spominu. Tabor so si udeležence popestrile s kuhanjem (tudi bučkine juhe) in izdelovanjem čisto pravih lectarjev - srčkov iz medenjakov. Kaj jim bo ostalo najbolj v spominu? Zagotovo lovljenje po travniku in polivanje z vodo, kjer so bili na koncu vsi popolnoma mokri, ter dolge debate o vsakodnevnih malih in velikih rečeh, ki spremljajo dekleta skozi življenje. Super doživetje! Drugič spet!

Erika Dolenc

Mednarodna izmenjava "Graffiti in Ljubljana 2011"

Od 4. do 11. julija je v Ljubljani potekala mednarodna izmenjava »Graffiti in Ljubljana 2011«. Mednarodno izmenjavo je organiziral Javni zavod Mladi zmaji, sofinancirana pa je bila tudi s strani evropskega programa Mladi v akciji.

Osem slovenskih mladostnikov iz četrtnih mladinskih centrov je teden preživelo z osmimi mladostniki iz mladinskega centra Reduit iz pobratenege mesta Wiesbaden. Druženje mladostnikov je potekalo z namenom krepitve medkulturnega dialoga in evropske zavesti ter spoznavanja kulturnih razlik, osrednji temi pa sta bili antirasizem in protidiskriminacija ter graffiti kot urbana umetnost.

Foto: Arhiv JZ Mladi zmaji

Teden smo začeli z »mestnim religijem«, preko katerega so mladi spoznali Ljubljano na nov način, nadaljevali s spoznavanjem grafitarske umetnosti

in z izkustveno delavnico na temo diskriminacije, naš cilj pa je bil poslikava površine v centru Ljubljane. V dveh dneh so pod strokovnim vodstvom mentorjev iz obeh držav tako nastale posamezne skice, ki so že napovedovale zaokroženo podobo končnega motiva. Sledil je ogled Postojnske jame in premor na morju, ki je bil v neizmerni vročini še kako dobrodošel. V prostem času so se tkala in poglobljala prijateljstva, čakal pa nas je še veliki finale: Socialni center Rog nam je prijazno odstopil zidove notranjega dvorišča, ki ga je bilo potrebno najprej prebeliti, potem pa izkazati svojo grafitarsko nadarjenost.

Čprav smo neizmerno ponosni na naš končni izdelek, pa gotovo največ štejejo nove izkušnje, spoznanja, prijateljstva in spomini, tako da vsi nestrpnost čakamo naslednje leto, ko bomo nemškimi prijateljem obisk vrnil.

Aleš Susman

Dotik ravnotežja

Velike spremembe se začnejo pri posameznikih. Samo vsak sam, in šele kasneje vsi skupaj, lahko naredimo veliko dobrega za svoje telo, svojo dušo in naš Planet. Vabimo vas, da ideje o tem, kako lahko s svojim vsakodnevnim ravnanjem ključno vplivate na kakovost jutrišnjega dne, najdete na 42. sejmu Narava-Zdravje, ki bo potekal med 6. in 9. oktobrom 2011 na Gospodarskem razstavišču in kjer se bomo predstavili tudi mi - JAVNI HOLDING Ljubljana in javna podjetja JP Vodovod-Kanalizacija, Energetika Ljubljana, Snaga Javno podjetje, javno podjetje LPP in Žale ter Ljubljanska parkirišča in tržnice.

Obiščite nas in doživite dotik ravnotežja. Kaj lepšega!

Učinkovito javno naročanje v Mestni upravi

iNAR skrajšuje postopke javnih naročil. To je najkrajši možni povzetek opravljenih analiz, s katerimi smo primerjali poslovanje MU MOL na področju javnega naročanja pred in po prenovi poslovanja ter uvedbi informacijske podpore javnemu naročanju - iNAR.

Postopek se skrajšuje predvsem zaradi hitrosti prenosa elektronske vloge od ene do druge organizacijske enote mestne uprave in bistveno manjšega števila v pregled in potrjevanje udeleženih oseb.

Na splošno ima uporaba iNAR-ja veliko prednosti - hiter dostop in iskanje

podatkov o naročilu na kateremkoli računalniku v omrežju MU MOL, razmejitev uporabniških vlog in nalog, avtomatsko obveščanje, elektronsko potrjevanje, lažje vodenje procesov in učinkovito uvajanje morebitnih sprememb zakonodaje ali procesa, vsa naročila so na enem mestu, enotna baza pogodb za javna naročila, enostavno nadomeščanje... Vse te prednosti absolutno prevladajo nad slabostmi, ki so povezane predvsem z običajnimi težavami elektronskega poslovanja (razpoložljivost računalniške opreme, delovanje omrežja in pravilno delovanje aplikacije).

Aplikacijo stalno dograjujemo in izboljšujemo na podlagi uporabniških izkušenj. V Službi za javna naročila smo veseli vsakega novega predloga za izboljšavo, ki ga tudi resno obravnavamo ter ga, če seveda sodi v koncept aplikacije, tudi izvedemo.

Dejan Mezek

Nova ureditev Rimske ceste in Trga revolucije

Priprave na zaprtje Vegove ceste so se začele že julija. // Foto: Nataša Ramovš

Seznamu preurejenih mestnih ulic se je v središču Ljubljane pred nekaj dnevi pridružila še Rimska ulica (med Trgom francoske revolucije in Slovensko cesto). Novo podobo, z njo pa tudi novo prometno ureditev je dobil tudi Trg francoske revolucije.

Na Rimski ulici smo vzpostavili prvotne porfirne pločnike z rdečim porfirnim robnikom. Na južni strani ulice so zdaj parkirna mesta, na severni pa prostor za gostinske vrtove (v zimskem času bo tam mogoče parkiranje). Celoten odsek je zasnovan kot »shared space«, kjer naj bi avtomobili igrali podrejeno vlogo.

Na Trgu francoske revolucije smo umestili sredinski otok, ki je prve dni voznikom povzročal največ preglavic, z novo ureditvijo pa želimo trg razbremeniti divjega parkiranja in posledično izboljšati vidnost ilirskega stebra.

Petra Čop

Komunalne igre / Letko 2011

Drug vikend v juniju je bil za komunalne delavce nekaj posebnega, saj smo se v sončnem Mariboru na 27. Komunalniadi zopet srečali športni navdušenci in ljudje dobre volje. Med več kot 2.500 udeleženci smo se na 10 prizoriščih v različnih delovnih in športnih disciplinah borili tudi člani ekip JP

Direktor Snage ponosen na svoja sodelavca.

Vodovod - Kanalizacija, Snage, Javnega podjetja Ljubljanska parkirišča in tržnice ter Žal, vsi pa smo pogrešali nalezljivo dobro voljo in odlične rezultate sodelavcev LPP-ja. Najbolje smo se odrezali v krosu, igranju nogometa in izdelavi cvetličnega šopka, kjer smo bili odlični drugi. V krosu in nogometu so si srebro priborili odlični nogometaši in tekači ekipe JP Vodovod - Kanalizacija, drugi najlepši cvetlični šopek pa so izdelale pridne roke sodelavcev javnega podjetja Žale. Ekipa JP Vodovod - Kanalizacija je skupno dosegla odlično 8. mesto, Snaga 9., sodelavke in sodelavci Javnega podjetja Parkirišča in tržnice so si priborili 17., Javnega podjetja Žale pa 25. mesto. Na igrah smo dobili neomajno voljo, s pomočjo katere bomo celo leto pridno trenirali in drugo leto v Koprno posegli še višje.

Odličen začetek priprav na Komunalne igre 2012 je udeležba na 16. Ljubljanskem maratonu! V nedeljo 23. oktobra 2011 se pridružite tekačem na ljubljanskih ulicah na 10, 21 ali 42 kilometrski tekaški preizkušnji. Prijavite se čim prej na www.ljubljanskimaron.si.

Tina Berčič

Snagini fantje se dobro znajdejo tudi na spolzkih tleh.

Snagini fantje pred merjenjem moči na poligonu.

Brez dobrih navijačev ne gre.

Najboljši tekači so na vodi.

Natančno parkiran smetnjak pod budnim očesom sodnika.

Brez dobrih navijačev ne gre.

Fantje VO-KE v akciji.

Samo še praznanje časa je, kdaj bo nogometna ekipa VO-KE zaigrala na Stadionu Stožice.

Postavri fantje nogometne ekipe LPT-ja.

Še zadnje priprave...

Foto: Darja Pungerčar in Tina Berčič

Curling á la MOL

Sodelavci in sodelavke Mestne uprave so se spomladi seznanili s curlingom, športom, ki v svetu uživa status olimpijskega športa, v Ljubljani pa ga je od konca prejšnjega leta mogoče igrati na drsališču v Zalogu. Predstavitel, kjer so se sodelavci seznanili z zgodovino curlinga, pravili obnašanja na ledu, opremo, ki jo igralec potrebuje za igranje, ter s pravili igre, so organizirali Oddelek za šport MOL, Javni zavod Šport Ljubljana in Curling zveza Slovenije.

Po začetnem ogrevanju in spoznanju, da metlo lahko uporabimo tudi drugače, so se igralci pod vodstvom inštruktorjev podali v prvo medsebojno tekmo. Po dveh urah igranja so spoznali, da gre za resen šport, ki zahteva dobro telesno in psihično pripravljenost ter usklajeno ekipno delo. Spoznali so da curling več kot šport! Curling je način življenja.

Nekaj sodelavcev, ki so se udeležili predstavitve, je obljubilo, da se jeseni vrnejo na led, sicer pa si želijo, da bi se v okviru Društva rekreativcev MOL oblikovala tudi curling ekipa. 5 članov že ima! Vabljeni tudi vi!

Gregor Rigler, Nina Šibič

JPE + TE-TOL = ZA aktivno!

V Energetiki Ljubljana smo letošnjo ogrevalno sezono uradno zaključili na dogodku Energijada 2011, kjer smo se srečali sodelavci in vabljeni poslovni partnerji. Letošnje srečanje je bilo še posebej imenitno, saj so se nam pridružili tudi prijatelji in sodelavci iz Termoelektrarne Toplarne Ljubljana, s katerimi nas vežejo več kot poslovne vezi - združuje nas vizija, da s skupnimi močmi prebivalcem Ljubljane omogočamo zanesljivo dobavo toplote.

Trije možje, Zoran Janković, Hrvoje Drašković in Blaž Košorok, ki imajo vedno dovolj energije za delo in jim je skupna najmanj ena želja: zagotoviti učinkovite, ugodne in uspešne rešitve energetskih potreb v Ljubljani za udobno kakovost bivanja. // Foto: Doris Kukovičič Lakič

Oba direktorja družb, Hrvoje Drašković iz Energetike Ljubljana in Blaž Košorok iz Termoelektrarne Toplarne Ljubljana, sta se v nagovoru strinjala, da sta "naboljši par". Ob zaključku dogodka smo to lahko potrdili, pa še to, da sta JP Energetika Ljubljana in TE-TOL najboljši par! Zato se odjemalcem ni potrebno bati - ekipa, ki ustvarja energijo za ogrevanje, kuho, pripravo sanitarne tople vode in industrijo je velika, močna in zna!

Jesen na Ljubljanskem gradu

Zmajev festival

Zmajeva družina, ki že od davnih časov domuje na Ljubljanskem gradu, se vsako pomlad odpravi nekam pod Krim, kjer preživi poletje, saj je tam bolj hladno. Jeseni se znova vrnejo na Ljubljanski grad in povabijo svoje sorodnike in prijatelje z vsega sveta (pa tudi ljudi), da se jim pridružijo na slavno ob njihovem povratku. Ob tem spoznavajo zgodovino in legende o zmajih, na delavnicah se učijo, kako se pleše zmajski ples in kako izdelati zmaje iz papirja. Sodelujejo pri interaktivnih gledaliških dogodkih, prebirajo knjige o zmajih, raziskujejo grajsko podzemlje in se prepustijo igrivi domišljiji, papirnati zmaji pa lahko zajadrajo v vetru in se ponosno razkazujejo Ljubljančanom - od Trnovega do železniške postaje.

// 7., 8. in 9. 10. 2011 //

Rudi Skočir, slikarska razstava - Potujoča razstava ob avtorjevi 65-letnici

Slikar, grafik in ilustrator si je praznovanje svoje šestdesetletnice zamislil kot »sprehod« svojega premišljenega izbora interpretacij ženske figure po šestih slovenskih krajih (Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Idrija, Koper in Ljubljana). »Osrednje umetnikovo zanimanje je že dolga leta - od kar je končal cikel idrijskih rudarjev - namenjeno ženski, njeni imaginarni podobi, ki je izrazito in nezgrešljivo Skočirjeva. Tu imamo vrsto celopostavnih upodobitev, ki predstavljajo variacijo motiva matere z otrokom, na drugi strani pa upodobitev obrazov, ki izhajajo iz motiva ženskega portreta. Oboje avtor prepleta z osebno simboliko, in tako ustvarja lastno ikonografijo.« (Katja Željan)

// 11. 10.-4. 12. 2011 Galerija »S« //

Bogdana Herman z gosti na Ljubljanskem gradu, koncerti

V ciklu petih koncertov Bogdane Herman z gosti na Ljubljanskem gradu so ostali še trije. Na septembrskem koncertu z naslovom Novokomponirane slovenske ljudske se bo Bogdani Herman na odru pridružil Borut Savski; lahko se bomo prepričali, kako dobro zveni svojevrstni duet - človek-računalnik. V oktobru bo nastopila z Marko bando, s katero bo predstavila koncert Prekmurske ljudske pesmi. Cikel koncertov Bogdane Herman se bo končal decembra v sodelovanju s Tomažem Pengovom; večer se bo imenoval Pesem, glas, kitara.

// 16. 9. - Kazemate; 28. 10. - Palacij; 13. 12. 2011 - Stanovska dvorana //

